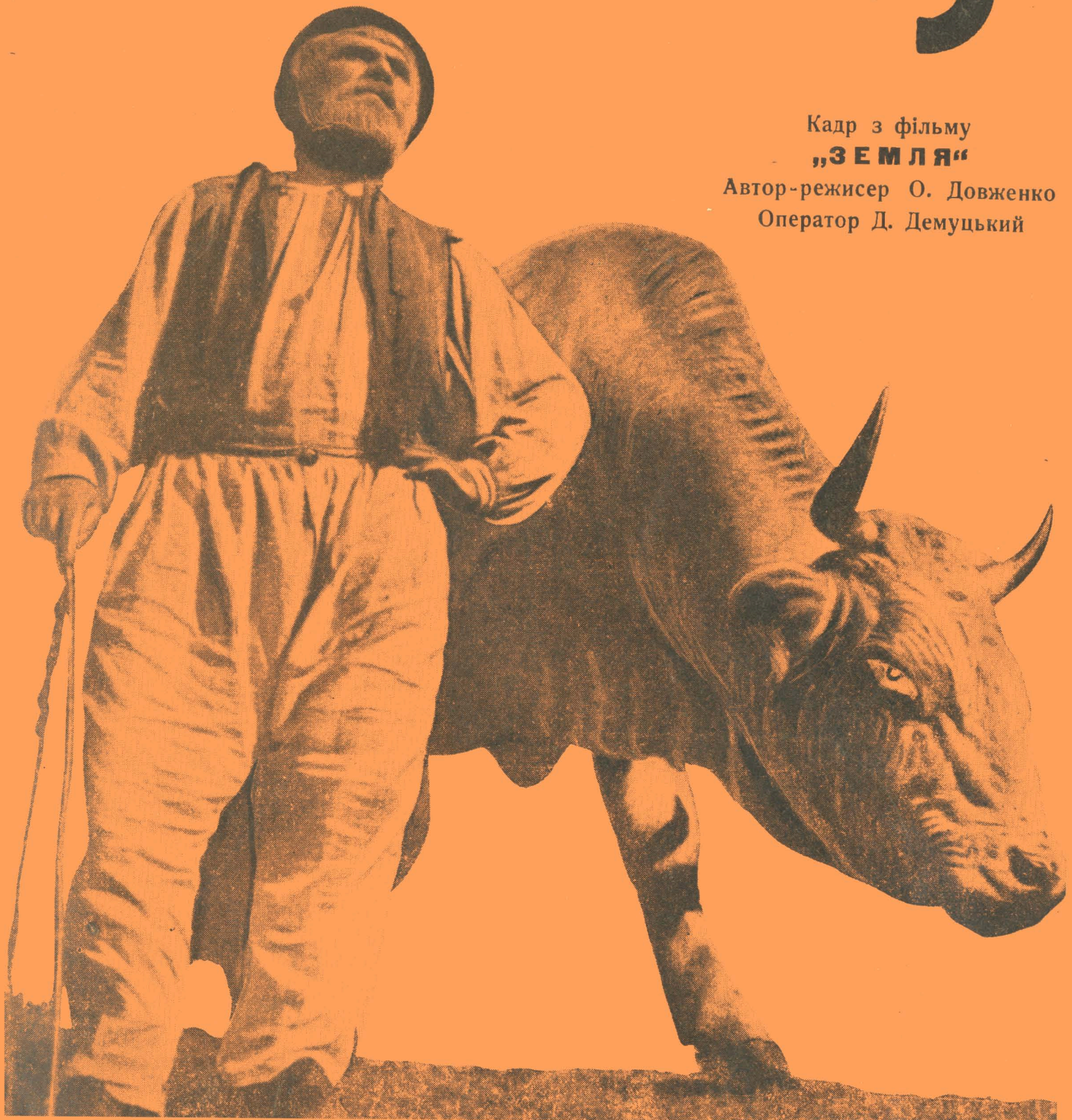


Кадр з фільму  
**„ЗЕМЛЯ“**

Автор-режисер О. Довженко  
Оператор Д. Демуцький



РОСІЙСЬКИЙ ВІДДІЛ:  
Генеральний представник  
WALTER STRENLE <sup>G. M.</sup> <sub>B. H.</sub>

BERLIN SW 48,  
FRIEDRICHSTRASSE 8.



**КІНО-**

**-ПЛІВКА**

# „ К І Н О „

## ЖУРНАЛ УКРАЇНСЬКОЇ КІНЕМАТОГРАФІЇ

Рік видання 5-й

Березень, 1930 р.

№ 5 (77)

### ЗА РЕВОЛЮЦІЙНІ ТЕМПИ В РОБОТІ!

В останніх числах журналу „Кіно“ було вміщено погляди кращих робітників українського кіновиробництва на сучасний стан, перспективи розвитку кіномистецтва в зв'язку зі зрушеннями, які відбуваються у промисловості та сільському господарстві.

Орган української кінематографії вдарив на сполох про темпи країни й темпи кіна.

Кіновиробничники, хоч і не однакові між собою по фаху, проте—єдиних устремлінь щодо суті—висловили думку, що кінематографія дуже відстає від сучасних темпів життя й будівництва, конкретно—від загального темпу реалізації п'ятилітки. Технічна й культурна відсталість фільмарів, технічна й культурна відсталість фабрик в цілому та керівництва, відсутність кадрів, і нарешті—поламані прожектори, невміння складати правильно пляни, зіпсовані знімальні апарати, і, на решті, не можна механічно скорочувати кількість знімальних днів, не змінивши умов і форм роботи—такі, в основному, причини нашого відставання, що їх висловили кращі фільмари. Отже, констатація подібних недоліків тягнеться, у практиці нашої роботи, вже декілька років підряд.

Згадаймо минулий період. Не було кадрів, фахова технічна відсталість, погані прожектори і життя не так швидко бігло вперед, і на „сірому тлі“ продукції української кінематографії не багато було світлих плям; найкращих фільмів мали ми—три-чотири.

Цілком зрозуміло, що на даному стані розвитку країни, за підвищених та складніших (ніж раніше) вимог до кіна з боку пролетарських мас,—відставати, значить все більш і більш одриватися від життя. Отже стан загрозливий. Але чи фразеологія, у вигляді лише констатації, змінить методи нашої роботи, поставить виробництво й виробничника на рейки—наздогнати життя? Безперечно—не в цьому вихід.

Досить влучно один з режисерів відзначив, що може всі ці причини більш-менш і вірні, та не можна ставити справи так, щоб миттю зліквідувати технічну відсталість фабрик (до речі,—Київській фабриці технічну відсталість закинути неможна), миттю зліквідувати культурну відсталість фільмарів тощо й тоді ми матимемо добрі фільми на сучасній тематиці,

Таким чином коріння нашого відставання мають місце глибше, потребують плекання та прищеплення, щоб були парости роботи за новими методами й в ногу з життям,

Українська кінематографія за роки свого існування спробувалася дійти до певних економічних здобутків, має безсумнівні художньо-мистецькі надбання та соціальний зміст,—нарешті,

українська кінематографія має вже свої кадри в цілому, має твердий і певний ґрунт не лише для закріплення вже досягнутого, ба й розквітати надалі.

Тому, як перед колективом робітників революційної кінематографії в цілому, так і перед окремими виробничниками, стоїть завдання, щоб, навіть за наявності всіх хиб, за нашого отакого стану, добитися потрібної нам кінопродукції. Поруч з цим домагатися ще більшого поліпшення фабрик устаткуванням, ліквідації фахової відсталості, збільшення загальнокультурного й політичного рівня робітників.

Зараз, як ніколи, потрібна консолідація кадрів українського кіновиробництва. Більше потужности у роботі, дружности, щоб досягти конкретної мети—дати фільм найвищої якості на актуальну тему,

Секретництво, що так широко розвинено на виробництві, найгірше зло, яке заважає успіхові в роботі. Індивідуалістичні тенденції, на жаль, ще глибоко втілені в творчості наших виробничників, режисерів, асистентів, операторів. Від цього гальмується зростання нових кадрів не утворюється стимулів для здорової критики того чи іншого товариша, а така критика якнайпотрібніша в кінематографічній роботі, де немає стандарту, штампу. Інколи переоцінка своїх сил після першої, підчас вдалої спроби, а відшля небажання вчитися і вчитися. Це ж призводить до регресу в творчій роботі будь-якого майстра. До цього відсутність науково-дослідницької роботи, що налагодити її мусить сам кіновиробничник, об'єднавшись у секції, групи. Недостатне, неглибоке слідування за політичним життям—це сума тих основних гальм, що їх ми маємо повне право поставити на карб кіновиробничникам.

Отже, перебудова форм і методів роботи потребує, насамперед, в активності, свідомості самого людського складу. Самий зміст роботи, темпи їх змінюють форми й методи, та й навпаки.

Українська кінематографія стала перед фактом необхідности змінити форми й методи своєї діяльности, відповідно до вимог життя.

Актуальність тематики, глибоке з погляду соціального тлумачення її, висока художність фільмів, наповнення стилю героїчним ритмом сучасного періоду, революційний патос скерований до конкретної, соціалістичної мети,—таке настановлення для сюжету, змісту наших радянських фільмів.

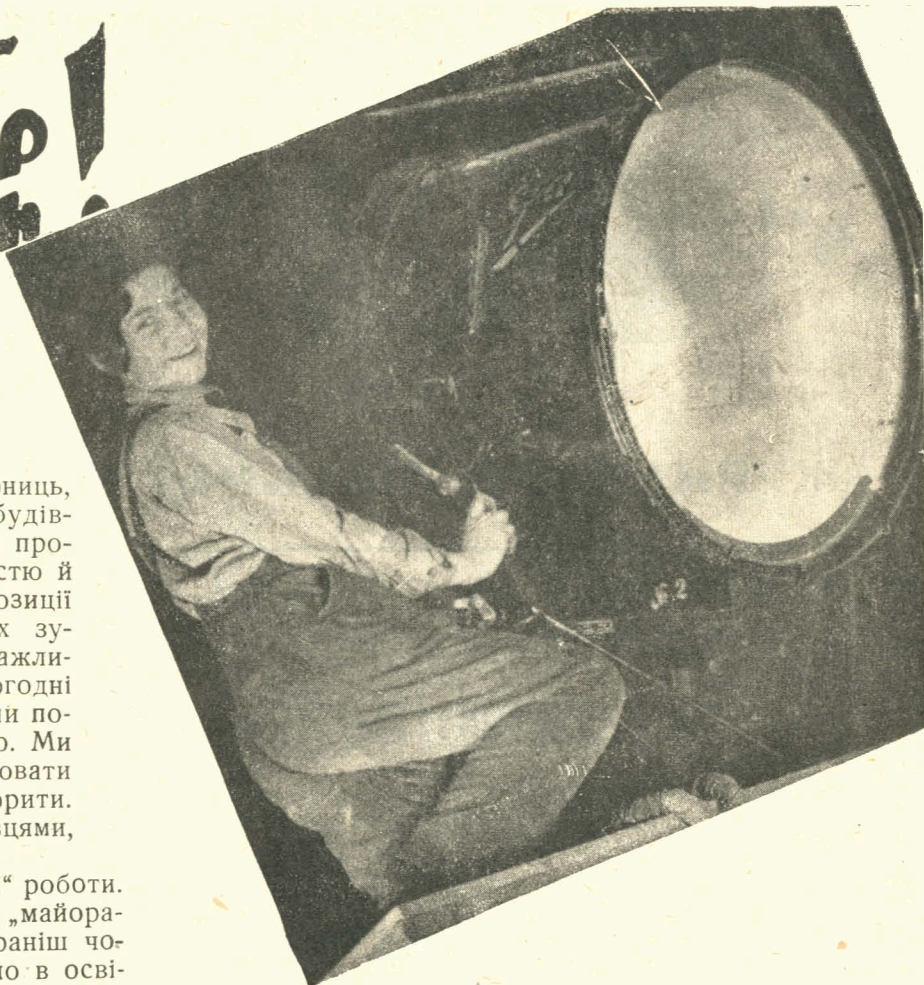
А тематика—це сьогоднішнє життя, реконструкція промисловости, сільського господарства, перебудова побуту. Зуміймо використати цей життєвий і багатий для історії матеріал!

# Жінка- фільмар! Говорить!

Ми оголошуємо себе за ударниць, тримаючи фронти культурного будівництва нашої країни разом з усім пролетаріатом. Ще з більшою упертістю й завзятістю будемо завойовувати позиції кіно-мистецтва, докладаючи своїх зусиль для створення цього „найважливішого“. Акторська робота на сьогодні є для нас пройденими, закріпленими позиціями, хоч далися вони не легко. Ми вже не тільки хочемо відтворювати чужу волю, а сами хочемо творити. Ми хочемо бути не тільки виконавцями, а й навчитися організовувати.

Ми не шукаємо легкої, „жіночої“ роботи. Робимо наступ на специфічні „майорати“—на специфічні професії, де раніш чоловіки були монополістами. Йдемо в освітлювальний цех, беремося до юпітерів, плетемо мережево з проводів та електрики.

Ми сідаємо за копіювальну машину, опановуємо її, і тисячами метрів перед нашим напруженим оком плине плівка, приймаючи на себе відбиток негативу.



Жінка насмілилася захотіти бути оператором. Їй не вірили, радили повернутися до „нормальних“ жіночих обов'язків—пелюшок та кухні, їй довго не давали апарата, але вона непохитно йшла до своєї мети й тепер „налітає“ з апаратом на райони, округи, фільмуючи на плівку неповторні історичні події, події нашого героїчного сьогодні.

А от наші жінки—режисери. Молодняк роками й в роботі. Своім цілеспрямованням, своїм бажанням взятись до такої надзвичайно відповідальної роботи, фільмари—жінки пробивали стіну недовір'я, стіну часто легковажного ставлення до себе.

Ми, актори, прагнемо до найвищого рівня піднести свою кваліфікацію, щоб зміцнити й посилити кадри радянських українських акторів, щоб якнайкраще віддати своє уміння, свою роботу на допомогу пролетаріатові.

Ми певні своїх перемог, певні, що своєю роботою покладемо хоч цеглину в будинок майбутнього соціалізму.

Жінка-фільмар стає гворцем українського пролетарського кіно-мистецтва.

О. Косовська.



Кампанія переведення „Місячника української кінокультури на село“, що розпочалася на початку лютого, набирає ще далі ширших розмірів. Спочатку гадали надіслати на село лише дві ударні кінобригади, а відряджено вже 3 кінобригади в райони суцільної колективізації, та їй це не може задовольнити. Селянство виявляє надзвичайно велику активність щодо питань і завдань української кінематографії, які перед нею стоять в процесі перебудови села. Зокрема селянство загрожує увагу на повільних темпах запровадження кінофікації села, що в значній мірі відстають від сучасних темпів реконструкції сільського господарства.

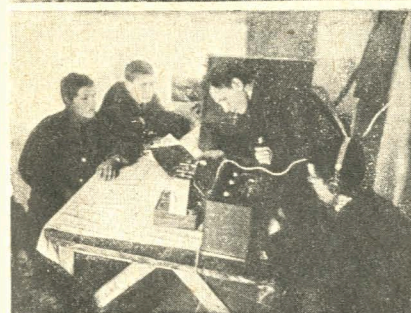
Численні збори селянства в тих селах, комунах та колгоспах, куди бригади прибувають, проходять з надзвичайно великим піднесенням, збуджується активність основної маси селян (батраків, незаможників), що виявляється в масових вступач до лав ТДРФК.

Робота ударних кінобригад проходить під гаслом мобілізації уваги селянства за краще переведення засівної кампанії, за швидке усупільнення сільського господарства; популяризації досягнень української кінематографії не затушковуючи їй хиб. Висвітлюють бригади роллю та значення організації кіногромадськості — ТДРФК.

Між окремими ударними кінобригадами, що їх відряджено на села, провадиться соціалістичне змагання (між Димером та Березанню), щоб краще перевести „місяць кінокультури“, ширше охопити колективи, комуни, більше втягти селянства до лав ТДРФК, краще налагодити роботу низових осередків ТДРФК тощо.

Районові організації з великою увагою та прихильністю ставляться до „місяця кінокультури“ і часто-густо за власною ініціативою розгортають роботу, організовуючи ударні районні бригади, що провадитимуть цю роботу безпосередньо на місцях.

*Д. Сидоренко.*



## БРИГАДА РАПОРТУЄ

Ударна пересувна кінобригада в складі 5 осіб пробула в Кагарлицькому районі на Київщині 15 день. За цей час влаштували 16 кіно-сеансів для членів колгоспів, 5 дитячих ранків та 4 громадські перегляди. Перед кожним сеансом бригада влаштовувала доповіді про завдання весняно-засівної кампанії, колективізації, зокрема про завдання місяця української кінокультури. Разом з цим бригада приїджаючи в комуни та колгоспи, улаштовувала сільсько-господарську виставку, що навколо її розгорталася робота в справі пропаганди агрознаннв. За 10 днів виставку відвідало 47 екскурсійних селянських груп — біля 2.000 селян.

Маючи в своєму складі радіо-кіно-механіка, досвідченого механіка-шофера, бригада скрізь безкоштовно ремонтувала радіо-устави, трактори, кіно-устави, якщо це не вимагало надто багато часу та витрат. Всього обслуговано членів колгоспів, їх дітей різними формами роботи 10.700 чоловіка, при чому бригада за цей час відвідала 7 пунктів — в них же було організовано осередки ТДРФК.

В тих селах, де кіна немає, за ініціативою бригади, на сільських сходах селяни ухвалювали перетворити церкви на кінотеатри, використавши дзвони на придбання кіноапаратури; такі ухвали винесли в 4-х селах Кагарлицького району, де ще й досі немає кіна. До роботи бригади селянство ставилось дуже прихильно й чуло, допомагаючи чим можна, — засобами пересування, приміщенням тощо.

Селяни скаржились, що на село не надсилають гарних картин, які б відповідали сучасним завданням, а часто надсилають фільми, що з них селяни не задоволені. „Проданий апетат“, „Свої та чужі“, тощо:

*И. Кучерявий.*

З лівого боку: 1) Пересувна кіно-бригада перед від'їздом. 2) Маленька зумичка. 3) Радіо сеанс влаштований бригадою на селі. 4) Демонструють фільм.

З правого боку: моменти з життя колгоспу.



Фабрика „Межробпому“ та Київська змагаються.

Надзвичайно швидкий зріст нашого господарства та велетенський п'ятирічний план розвитку всіх галузей промисловості вимагає максимальної енергії від всіх трудящих, що беруть участь у великому процесі соціалістичного будівництва та класової боротьби.

Ні для кого не є таємниця, що на фронті мистецтва перераховані хиби дають себе й досі ще, надзвичайно гостро відчувати. Ось чому перед кінотворництвом, що вступило в соціалістичне змагання, стоїть дуже почесне і відповідальне завдання стати дійсно масовим пролетарським мистецтвом. Робітники мистецтва і, насамперед, кіноробітники, мусять стати передовими, культурними, з боку громадського та політичного, освіченими борцями соціалістичної перебудови.

Всі ці питання знайшли найкраще розв'язання в умові про соціалістичне змагання, складеній в Києві на товариській зустрічі комсомольців Київської кінофабрики ВУФКУ та Московської кінофабрики „Межробпомфільму“ обрали штаб з сьоми осіб для переведення соціалістичного змагання. Другі загальні збори робітників фабрики затвердили умову про соцзмагання.

Складена умова передбачає своєчасне виконання тематичних та промислових фінпланів.

Крім того, осередки кінофабрик ВУФКУ та Межробпомфільму зобов'язалися, в порядку соціалістичного змагання, перевести такі заходи:

Зовсім ліквідувати прогули.

Проводити боротьбу за повне завантаження робочого дня.

Проводити боротьбу за рішуче зниження накладних видатків, як в управлінні, так і на виробництві.

Підвищити якість роботи в цехах: електромеханічному, лабораторному, монтажному, постановочному тощо, і взяти під громадський контроль якість продукції в цехах за допомогою дошки соціалістичного змагання, стінгазети та виробничих нарад.

Перед знімальними групами поставити завдання: детальної проробки кошторисів, збільшення знімального плану, підвищення технічної та художньої якості фільмів. Ідеологічна настанова: 100 відсотків фінансової дисципліни та точність терміну випуску картини. Після закінчення монтажу, організувати громадські перегляди і розбір досягнень постановочної групи певної картини, що досягла кращих наслідків.

Організувати на добровільних началах зразкові бригади молоді по таких цехах фабрик: а) кінолабораторному, б) монтажному, в) освітлювальному та г) постановочному. Поставити завданням цих бригад: зразок трудової дисципліни, підвищення норм виробки, економію мате-

ці, зниження відсотку браку.

По художньому цеху: запровадити в практику виклики поміж режисерськими та знімальними групами щодо економії в окремих галузях видатків як, наприклад: економія плівки, освітлення, часу, зменшення простоїв декорацій зв'язаних з точним виконанням знімального плану: відмовлення, коли є змога, від перезнімання окремих сцен та епізодів тощо.

По літературно-сценарному відділу, пророблювати точний план постачання фабрики сценаріями як по художньому сектору, так і по сектору культурфільмів, і точне виконання цього плану.

Пророблювати питання тематичного плану та його виконання з тим, щоб збільшити випуск картин, що відповідали б з боку художнього та ідеологічного вимогам масового робітничо-селянського глядача, геть відмовившись ставити такі картини, як „Весела канарка“, „За манастирською стіною“, „Кривий пан“, „Так іноді буває“ тощо. Боритися за збільшення виробництва дитячих та культурфільмів.

Гостро критикувати тематичні плани та фільми своїх організацій, що не відповідають настановленням парткінонаради.

Організувати актив винахідників та раціоналізаторів виробництва на началах взаємності, налагодити поміж собою обмін позитивними досягненнями цього активу.

Звернути особливу увагу на висування кадрів молодих сценаристів, режисерів, операторів, художників, притягаючи їх до активної допомоги соціалістичному змаганню.

Вжити заходів до пошквалювання роботи економічних та виробничих нарад, звернувши увагу на максимальну участь в них молоді.

Досягти піднесення кваліфікації молоді, застосовуючи методів індивідуального навчання за допомогою висококваліфікованих спеціалістів, а також організуючи консультації та гуртки.

Проводити боротьбу з пияцтвом, розбещеністю, антисемітизмом, хуліганством, бюрократизмом, безгосподарністю тощо.

Осередки ЛКСМ ВУФКУ та Межробпомфільму зобов'язалися виробничий похід молоді перетворити на запальний робітничий похід, поширивши вплив складеної умови про соціалістичне змагання на всіх робітників фабрик.

Тепер широко розгорнулася робота щодо реалізації всіх пунктів умови. Здійснюючи всі передбачені в умові заходи, слід пам'ятати, що вдале вирішення всіх завдань та питань, зв'язаних з соціалістичним змаганням, дасть можливість виконати вчасно п'ятирічний план виробництва фільмів таких великих виробничих кіно-організацій, як Київська кінофабрика та Межробпомфільму.

КІНОФАБРИКИ — В ЗМАГАННІ

МЕТОДИ РОБОТИ  
РАДЯНСЬКОГО КІНО  
СОЦЗМАГАННЯ

# Що дельо Соцзмагання?

Механічний цех кївської кінофабрики — ударний. Крім своїх ремонтних функцій, він почав виробництво „трюхсоток“ (освітлювальні лампи), що раніш купувалися закордоном, а останнього часу вироблювалися на Одеському механічному заводі. Кієвські „трюхсотки“ значно дешеві та кращі за одеські, не зважаючи на те, що їх виробництво йде в значно гірших (технічно) умовах. Крім цього, найближчого часу буде налагоджено вироб різної освітлювальної апаратури, яку досі купували виключно закордоном. Моделі цієї апаратури вже готові.

Дрібниця в кіновиробництві — аграфки (скринька для плівки) раніш одержували виключно за кордону. Всі спроби виробляти їх власними силами ні до чого не призводили. Революцію в цій справі зробив винахід робітника мехцеху тов. Гаркавенка, який дасть змогу вироблювати аграфки в кількості, що задовольнить всесоюзний попит в них.

Нешодавно цех устатковано новим (другим в УСРР) універсальним верстатом (токарно-строгально-свердильним). Він дасть значну економію — працювати на рьому можуть одразу три чоловіки.

Прогули та запізнення по всіх цехах цілком ліквідовано. Робітники відмовилися од десяти пільгових хвилин перед початком робочого дня. Цех — майже цілком складається з партійців та комсомольців. Молодняк підвищує свою кваліфікацію на спеціальних курсах.

В комісію для реалізації винаходів на

Кієвській кінофабриці надійшло за рік 34 проекти, з яких шість припадає на освітлювальний цех. До речі, ця комісія працює надзвичайно кволо: винаходи лежать по півроку, їх погано розглядають.

Моменти економії. Раціш, щоб устаткувати світло для фільмування, запалиювався весь освітлювальний інвентар. Зараз дається лише контрольне світло (одна лампа).

Є й негативні моменти. Більшість освітлювачів погано кваліфіковано. Виробнича нарада працює слабо. Цех ударний. Одною з трьох бригад керує жінка.

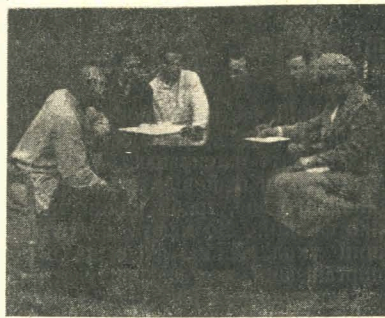
Котельний цех лежить в бік од „великих шляхів“. Тому так непривітно там (спочатку) вас зустрічають, тому навіть не хочуть одповідати. Важка тут робота, відповідальна. Охорона праці не звертає на цех достатньої уваги, фабком ніколи не заходить, спецхарчування немає.

Засліплена „юпитерами“ фабрика забула за кочегарку, а люди там, під підлогою, працюють також інтенсивно, приймають також участь в будіванні соціалізму, як і інші.

Зовсім не нагадує інші цехи — теслярський. Тут працюють по старинці: „дають — робимо, не дають...“ Тут одним викликом, самою угодою про соцзмагання нічого не вділяти. Тут насамперед потрібна величезна робота культурної.

В ручній — проявочній (лябораторії) шляхом соцзмагання кількість продукції збільшилася на 40%.

Я. Кобиланський



1) Робітники кінофабрики Межрабпомфільм читають відчит про соцзмагання.

2) Штаб соціалістичного соцзмагання кінофабрики \* Межрабпомфільм.

## СОЦЗМАГАННЮ ПРИДІЛЯЮТЬ МАЛО УВАГИ

Представники осередків комсомолу ВУФКУ та Межрабпомфільм підписують угоду про соцзмагання.

Соцзмагання на кінофабриці взагалі ще не досить розгорнулося. Навпаки, деякі показники говорять про те, що ми маємо зниження взятих темпів. Коли підсумувати виконання промфінплану (за перший квартал), то по художніх фільмах не довиконали пляну на 41%, а по культурфільмах на 27%.

Таке загрозливе явище є, безперечно, наслідком того, що й дирекція, й робітничка маса не приклала максимуму зусиль, щоб виконати намічені пляни. Крім того, це ще з'ясується тим, що фабричний комітет та виробничка комісія майже нічого не зробила для того, щоб просунути ідею соцзмагання в цехи, організувати всю енергію робітничої маси навкруги всіх цих питань, керувати й поставити на належну височінь усю цю роботу.

Проте, коли й останнього часу соцзмагання в деяких цехах починає давати деякі позитивні наслідки, то в художньому цехові соцзмагання не охопило як слід усіх робітників. Можна відзначити те, що деякі фільмувальні групи склали між собою угоди на соцзмагання. Пакти цих угод такі: групи беруть на себе обов'язок здати картини в термін, намічений за пляном, заховуючи високу якість картин; картина повинна бути з якісного боку гарна, групи, що змагаються, повинні заощаджувати гроші, плівку тощо.

Склали поміж себе угоди такі групи: „Геть куриво“ (режисер Л. Сніжинська) з групою „Зуби та хворість людини“ (режисер Куляев), „Будів-

ники“ (режисер Френкель) з групою „Секрет Рапіду“ (режисер Доліна), „Слово друку“ (режисер Олександров) з групою „Порцеляна“ (режисер Винницький) та інші. Всього змагається 18 фільмувальних груп.

Наслідки угод такі, наприклад,—по групі „Слово друку“ за пляном на 1/ІІ—було намічено зняти 65,7 знято 72,4%. Ударна фільмувальна група „Сіль“ також іде попереду пляну.

Та не всі фільмувальні групи взяли належний темп у своїй роботі. Ще не всі зрозуміли потребу нагнати в 2-му кварталі те, що недовиконано протягом 1-го. Але ж не вся провина падає на художній цех.

Є такі моменти, що заважають поставити роботу як слід. Ще цілком не розв'язано справи, щоб забезпечити всіх режисерів сировиною. Режисер мусить, кінчивши один фільм, одразу ж почати ставити другий. Допоміжні цехи не допомагають як слід фільмувальному процесові. Дуже кволо працює знімально-постановочна частина, що не може правильно керувати та контролювати всю фільмувальну роботу. Це все, безумовно, відбивається на якості роботи.

Перед художнім цехом стоять великі завдання в справі виправлення прориву за 1-й квартал. Тільки цілковита участь всіх робітників художнього цеху в ударних групах, активна участь в них і належний темп в роботі дасть змогу виконати плян.

І. Жив.



# ТЕМП КРАЇНИ ІТЕМП КІНА

Фільмари сказали своє слово. З темпами в нас не гаразд. Тепер дамо слово безпосереднім споживачам нашої кінопродукції, що мають її контролювати, нею керувати, виправляти, її диктувати. Слово—робітникам заводів, культуробітникам профспілок, фабрик, селбуди. Починий зв'язок з робітниками чими масами, злочинна неуважність фільмарів, недостатня актуальність тематичних плянів, мляве висування кіноробітників з гуцавини мас—ось що гальмує темпи.

## РАДЯНСЬКИЙ ФІЛЬМАРЮ! ПРИСЛУХАЙСЯ ДО СЛОВА РОБІТНИКІВ!

### Тов. Корнеєв (Зав. культвідділом Металістів).

В останній час кіновироби значно поліпшали, але всеж наше сьогодні ще не зовсім відбите на екранах. Для того, щоб фільми цілком відповідали завданням сьогоденного дня, треба викинути з темплянів фільми, що мають надто романтичний ухил. Хиби, які є ще в роботі кіноорганізацій, можна ліквідувати за допомогою художніх рад, цілком реорганізувавши їхню роботу. Засідання художніх рад треба перенести на виробництво, на масові робітничі збори. Зараз потрібно випускати фільми, в яких відбувся б побут робітників. Треба було б зняти фільм на тему „Жезли Трегера“ (винахідник, що його протягом років бойкотували).

### Тов. Пригов (Зав. культкому Червонопрапорного заводу).

Кіно відмінне від інших мистецтв тим, що воно має швидкий темп. Кіно мусить не відставати від нашого життя, а йти поруч, відбиваючи всі ті складні моменти, які допомагають нам будувати соціалістичне життя.

Радянська кіноматографія в своїх виробках має три типи: 1) горожанська війна; 2) детектив (під американські фільми); 3) фільми що цілком задовольняють вимоги пролетаріату, як з художнього, так і з ідеологічного боку („Панцерник Потьомкін“, „Земля“). На жаль кіно ще не цілком опанувало робітничим побутом. Нам здається, що все те через це, що більшість людей, які працюють в кіні, ніколи не бачили дійсного робітничого побуту.

Для того, щоб ліквідувати це, треба притягти до кінороботи нові кадри з заводської гущі. Треба використати заводські літературні гуртки, взяти там найкращих, що могли б працювати на кіновиробництві.

Було б добре, як би нам давали не довгометражні фільми, а короткометражні (дві, три частини), комбінуючи художній фільм з культурфільмом.

### Тов. Белов (Завклуб Червонопрапорн. зав.), тов. Мазуров, Осипов, Теслер, Глузман (робітники Червонопрапорн. заводу).

Кіно не задовольняє потреб пролетаріату. Воно відстає від швидкого темпу нашої країни. Вже другий рік п'ятирічки, а фільми на цю тему немає жодної. Радянські кіновиробництва ніяк не можуть

присотувати своїх виробів до сьогоденного дня. Це треба й можна ліквідувати лише тоді, коли кіновиробництва будуть звертати увагу на ті вимоги, які ми ставимо, проглядаючи їхні фільми.

Зараз треба ставити фільми про чистку партії, чотирьохлітку, промфінплян та класову боротьбу на селі.

### Тов. Рувінський (Зав. культкому „Більшовика“).

Кіновиробництво погано відбиває наше соціалістичне будівництво через те, що його надто просякнуто духом комерції. Не треба вважати на те, що фільм дає багато прибутків. Треба не забувати, що більшість комерційних фільмів дезорганізує впливають на пролетаріат.

Потрібно знімати фільми виключно виховного значення. Ці фільми будуть співзвучні нашій добі. Помилки, які мають кіноорганізації, можна ліквідувати за допомогою пролетарського контролю. Нас ніколи не запрошують на громадські перегляди, а хоч і запрошують, то одиниць, які, переважно, складаються з молоді. Потрібно, щоб режисери з акторами виїжджали на фабрики, заводи, показували нам свої фільми. Ми, по можливості, будемо контролювати їхню роботу, виправляючи хиби.

Ми хочемо, щоб кіноорганізації, виробляючи фільми про сучасний момент, не забули й про 1905 та 1907 рік, що їх майже не відбито в кінематографії.

### Тов. Кочаневський (Зав. клубом „Більшовик“).

Більшість виробів радянського кіна цілком відповідають завданням сьогоденного дня. Є окремі фільми, які не художні й хибують на ідеологію, але це одиниці. Для того, щоб уникнути й цих одиниць, треба налагодити робітничий контроль над кіновиробництвом шляхом перегляду та читання сценаріїв у робітничих аудиторіях.

### Тов. Павлов (Зав. культкому Київськ. Головн. Майстерень).

Кіно цілком відповідає темпові доби. Наші фільми мають виключно виховне значення, вони все більше й більше витісняють закордонні, які з ідеологічного боку чужі нам. Пролетаріат любить фільми радянського виробу, вони його наповнюють патосом будування й правильно ідеологічно спрямовують. Зараз треба якнайскорше виробити фільми про ударників, що виїхали на село, антисемітизм, антирелігійні.

### Тов. Котіков (Агітпроп партколективу КГМ).

Вважаю, що в напрямку політвиховання мас кіно зробило мало. Маємо багато фільмів про горожанську війну, про початкові роки соціалістичного будівництва, але про наші реконструктивні роки—немає жодного фільму. Хай сценаристи приходять до нас, хай дивляться, як тече робітниче життя. Ми певні, що вони тоді зуміють написати сценарія, який правдиво відбиватиме робітничий побут.

Чому до цього часу ми не маємо кіноінституту, що виховував би справжні пролетарські кінокадри? Вимагаємо, щоб кіновиробництво дало нам фільми про життя заводських комунок, історію партії, антирелігійні.

### Тов. Семашко (Зав. клубу КГМ).

По більшості, фільми відповідають завданню доби, хоча деякі робітники й не зовсім сприймають експериментальні фільми. Треба нам налагодити якнайкращий зв'язок. Цим ми будемо контролювати вашу роботу й допомагати виправити хиби, які все ж таки є на кіновиробництві. Зараз дайте нам фільм про перебудову сільського господарства, про нову жінку та нову молодь.

### Тов. Любовний (Зав. культкому заводу „Ленкузня“).

До цього часу ми немаємо фільмів, що цілком відповідали б завданню сьогоденного дня. Робітники не задоволені виробами радянських кіноорганізацій. Популяризується кіно між робітниками погано, через те, що ніхто з кінофахівців, скільки їх не запрошували, не приходять до нас, щоб зачитати лекцію. Мало є й літератури про кіно, яку зміг би робітник легко сприймати. Дорогі квитки в кінотеатрах, через це робітники в більшості не йдуть до кіна.

Даєте нам фільм про робітничий побут та познайомте з життям наших індустриальних центрів (Ленінград, Донбас, Дніпропетровське тощо).

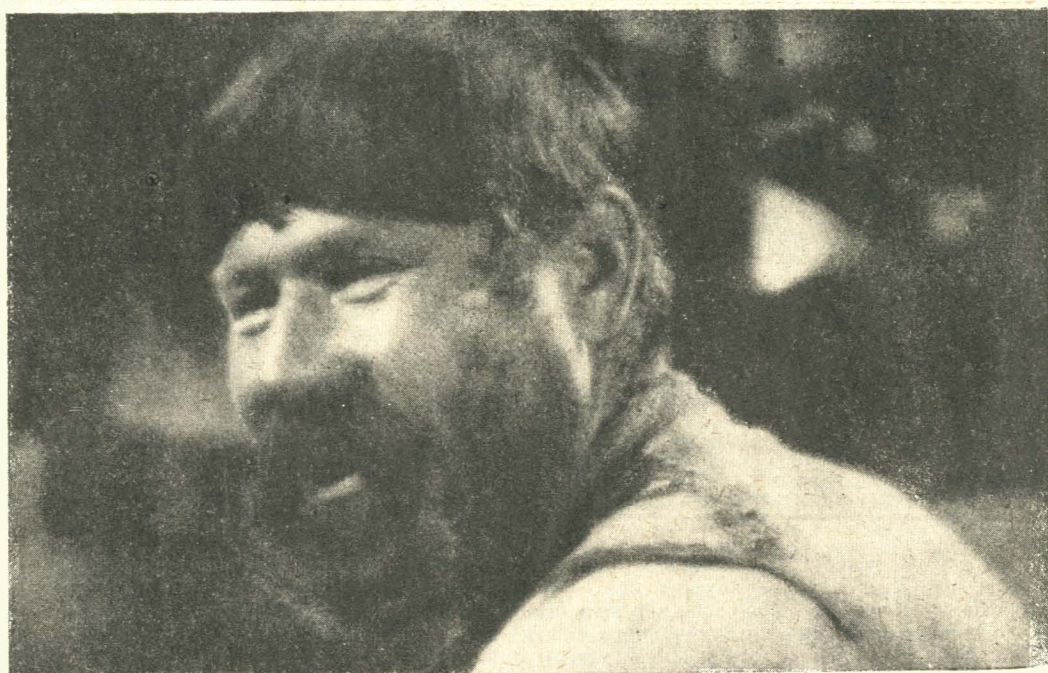
### Тов. Винар (Зав. культвідділу Робкомгоспу).

Кіно до деякої міри відбиває наше будівництво, але в більшості воно відстає від величезного темпу, з яким іде наша країна до соціалізму. Робітника не можуть цілком задовольнити фільми з робітничого побуту через те, що він неправильно подається. На кіновиробництвах ще й тепер панує безладдя, бо бракує твердого пролетарського контролю. Нас незадовольняє робота художніх рад, до яких входять і робітники. Наші представники до художніх рад, у більшості, кінонеписьменні. Для того, щоб вони були корисними в художніх радах, треба ліквідувати їхню неписьменність шляхом утворення спеціального семінару. Треба видати серію популярних книжок про кіно й розповсюдити їх на виробництві.

Темп доби вимагає фільмів про соціалізм, алькоголь, антирелігійні фільми про перебудову сільського господарства й про те, як пролетаріат та селянство завойовують українську пролетарську культуру.



# ЗЕМЛЯ



**Автор-режисер  
О. ДОВЖЕНКО**

**оператор  
Д. ДЕМУЦЬКИЙ**

**асистенти:  
Л. БОДІК  
Ю. СОЛНЦЕВА**

**В головних ролях:  
Шкурат, П. Масо-  
ха, С. Сващенко,  
Максимова, Ми-  
хайлов.**



Вміння в кожній, начеб то дрібниці, в кожній події, в емоції, у вчинкові відчувати глибоке дихання епохи, її суть, її цілеспрямованість—вміння не тільки спостережливого та чутливого художника, ба й сторожкого та чуйного бойця. Проймати весь твір єдиною, стрижневою метою, суцільним горінням, не здібнюючись, не схематизуючи, не спрощуючи,— не легке це завдання, проте завдання для глибокого й справжнього творця почесне, для невдумливого ж „жерця від мистецтва“—засіб так сяк обійти категоричне завдання доби. Формулу бюрократизму—„вірно формально, по суті ж—злочин“—дуже часто можна застосувати й до творів мистецтва. Мистецькі бюрократи намагаються фальшувати високу ідейність бойовничого пролетарського мистецтва, прикриваючи обивательську суть своїх утворів двома—трьома фразками вельми „р-р-революційними“. Правда, пролетарський читач, слухач, глядач де-далі, то суворіше отаке фальшування викриває, проте це не значить, що ми вже геть позбулися того, часто лицемерного, часто-ж просто наївного, але завжди поверхового й безвідповідального жонглювання ідеями нашої доби.

Наша доба, доба великих робіт, грандіозних процесів, веле-

тенських ідей, далекосяжних перспектив, вимагає, справедливо вимагає, щоб мистецтво стояло лицем до неї, а не намагалося „бочком—бочком“ вислизнути й сховатися по темних та глухих закомарках індивідуалістичного життя, що так довго було за єдину арену для мистецтва.

Часто-густо різуче світло, широкі простори, нечувані масштаби лякають „сумирного митця“. Одні намагаються знову заповзти в свої нори, другі, набираючи вельми зухвало вигляду, вигукують бойовничі слова, та мало що роблять, треті-ж просто й жалюгідно-конають.

Та ростуть і четверті—ті митці, що вітер доби дмухав їм просто в обличчя, що цю добу сами творили й що разом з добою сами росли. Митці, віддані, митці епохи соціалістичного будівництва, гірше чи ліпше, але завжди щиро, продумано, напористо й цілеспрямовано творять для доби й про добу.

До таких, безумовно, належить і О. Довженко.

Не лякаючись перспектив, найскладніші ідеї й формули доби перетворюючи на потужні образи своєї творчої уяви, загострюючи художні образи свої, як справжню зброю класи і цим, не тільки не знецінюючи, ба й підносячи їх до висот





великої клясової філософії, — О. Довженко все міцніш та впевненіш простує своїм шляхом художника, і цей шлях — весь у річищі загального шляху радянської країни.

Задавалось би (та й так виходить за всіма приписами старої буржуазної естетики), що такий суцільно цілеспрямований, так наближений до процесів нашого сьогодні, твір, як новий його фільм „Земля“ — ніяк не міг би обминути небезпеки схематичності, своєрідної „газетності“, одноденної актуальності в лапках і без лапок.

Порядок із всіма приписами буржуазії розтрослено й приписи її естетики. З'явлення „Землі“ — ще один удар по них. Агітаційність „Землі“ її „злободенність“ — це справжнє живе життя мистецького твору, його серце, що жене густу творчу кров по всіх жилах фільму. Тому „Земля“ — не надуманий гомунклюс мистецьких алхіміків, не автомат мистецьких бюрократів, а повнокровний і чинний виплід реального поточного життя.

Вміння справжнього художника — це вміння завше бачити перспективи і відчувати, як органічно вони виростають з подій сьогоднішнього дня. Це вміння творити справжнє мистецтво. Адже мистецтво, байдуже до життя, мистецтво пересипаних нафталином ідейок і безвольної, боягузливої „активності“ — це в кращім разі, юшка для хорих шлунків.

О. Довженко — майстер насамперед активного мистецтва. Він не може, не вміє, не хоче тікати від життя. Навпаки — кожною клітиною свого творчого ества й кожною клітиною свого твору він славить життя, його буяння, його розквіт.

Адже й весь фільм — це фільм про життя. Про життя, що розквітає на радянській землі й що припинити його розвітку не може ні чиясь ворожа рука, ні чиясь ворожа куля.

Гімн про нове життя, про молодих і запальних будівників його, про огидне конання старого, його оскаженілу лють. Про любов, народження, смерть — і щільно поруч цього: — про колектив, трактора, куркуля й попа. Вищі філософські образи й розуміння, „біологічність“ людства — і конкретні речі та ситуації сучасності, і точні процеси соціалістичної перебудови. Так щільно поєднані вони, що „біологічні“ образи просякаються могутнім соціальним змістом, а конкретні, поточні ситуації набувають синтетичного значення, ваги справжніх філософських (бойова марксівська філософія соціалістичної реконструкції) узагальнень.

Тому закиди про „біологізм“ Землі — закиди непродумані. Адже неможна відірвати біологічно-фізіологічного підґрунтя

людини від її соціального ества. „Земля“ так і показує людину, що радісне біологічне буяння її розквітає потужно саме тепер, за умов будівництва країни радісної, країни соціалістичної, країни гармонійної. І знову такі два „біологізми“ повстають перед очима глядачів: „біологізм“ смерті старого діда, той сумірний, жалюгідний біологізм, виплеканий соціальним устроєм пригнічення та визиску, і „біологізм“ переможного молодого, так гармонійно поєднаний з переможними соціальними прагненнями й соціальною роботою того молодого.

Ось дві сили „Землі“. Але є й третя, зловісна, скаженіла, розчавлена темна сила сучасного українського села. Споконвічний визискувач, експлуатор основної маси селянства, ноїї консервативних і дикунських тенденцій, традицій, діл — куркуль стає третьою силою в „Землі“. Сила безсилля, сила люти підводить його ще раз, вже геть розчавленого й розтросеного, з землі і скерує руку вбивці, озброєну бандитським одрізаном. О. Довженко захопив цю „силу“ під мент її остаточного конання, передсмертного пароксизму. Тому так по-звірячому лукаво скаженіє „святий пан-отець“, тому так по-звірячому люто кидається з сокірою на свою худобу оскаженілий куркуль.

Він здирає з „святих пан-отців“ облудну маску святобливости, вивертає хижі куркуляче нутро, в розпач, сказ і лють кидає убивцю. Старенький попик в одчаю кидається до ікон. Катастрофа його світу й світогляду стається в нього перед очима. З дикою злістю оплескує інший „пан-отець“ загрозам убивці. В божевільному розпачі й сказі вгризається, головою вкручується в чорну ріллю убивця, що загубив уже всякий людський облик. Кляса конає, повторно й дико.

Рясний дощ омиває землю, земні плоди, буйні дерева. Рясний чистий дощ проходить над землею, оновленою землею радянської країни. І радість життя, буяння оновленого життя панує над нею. Молоде життя прагне радісно жити, й воно житиме так, воно виборює собі право на це, нещадно трощучи й нищучи все, що стає йому на перешкоді.

В цьому ідеологічна вага „Землі“, в цьому його стрижневля ідея.

Щодо майстерности то хист Довженка не давав ще таких упевних, спокійних, продуманих і глибоких утворів, як образи „Землі“. Його майстерність замість, так би мовити, екстензивного зростання перейшла вже в стадію зростання інтензивного. Вона зростає в глиб, ні в чому не гублячи своїх набутків попередніх. Майстер певний своєї майстерности, й не потребує її доводити.

Центральний епізод фільму — епізод похорону — твір взагалі ще нечуваний в кінематографії. Найбільшого піднесення, просто нестерпного захвату, нечуваних кульмінацій доходить цей епізод. Фізіологічний розпач коханки, релігійна нестямна попа, розпачливе шаленство вбивці, — і над всім цим — урочисто-бальора пісня людей, що йдуть за труною, тіло молодого бойця, що повільно пропливає повз сади, лани, поля, пологи й перша радісна посмішка матери, яка вперше вздріла свою новонароджену дитину. Саме в цьому епізоді центральна ідея „Землі“ підноситься до найбільших філософських узагальнень. Переможне молоде життя звільнених трудящих соціалістичної країни буяє, гремить, співає над землею. Ані мишача метушня перелізаного попа, ані дикий сказ розчавленого вбивці не затьмарить радості молодого життя. В співучому піднесеному ритмі, в патетичному захваті, в зіштовхуванні ідей і кадрів проходить цей епізод, цей незабутній епізод, єдиний в цілій світовій кінематографії.

Годі й перераховувати всі неперевершені, досконаліші епізоди цього Довженкового шедевра. Треба було б від першого до останнього кадру описати, проаналізувати весь фільм. Етюд про хліб — од оранки до хлібозаводу — музика машинізації, радість вільного труда яскраво звучить у ньому. Елегійно-насмішкуватий стиль першої частини. Вий куркульні. Заворужене стурбоване село, що чекає на трактора. Ніч села. Танець Василя по нічних, таких вулицях селища. Томи можна списати про операторську роботу Д. Демуцького, про тих людей (неможна прикласти до них цього слова — „актор“), що творять дієві особи фільму — про Максимову, Шкурата, Масоху, Михайлова, Свашенка. Томи можна списати про них і про „Землю“. Адже „Земля“ — гордість української радянської кінематографії.

М. Бажан.



# 10 ШО НАМ ГОТУЄ ФАБРИКА

ВИТРИМАНОЇ, МАРКСІВСЬКОЇ АНАЛІЗИ МИНУЛОГО — НЕЩАДНОГО РОЗВІЮВАННЯ НАЦІОНАЛІСТИЧНОГО РОМАНТИЧНОГО ДИМУ — ВИКРИВАННЯ СОЦІАЛЬНОГО КОРІННЯ ПОДІЙ — Ось що потрібно для нашого історичного фільму.

## Режисер Ф. Лопатинський про фільм „Кармалюк“

...Кармалюк. Український національний герой — дуже популярний серед селянства. Досі на селах співають пісень про нього, і дум, де вславляють його пригоди.

Цілком зрозуміло, що перед українською кінематографією повстало завдання втілити цього романтичного героя в реальний образ на екрані. І, не зважаючи на те, що вперше за цю



тему ВУФКУ взялося ще 1923 року, лише тепер почастило почати реалізувати цю тему, за сценарієм Уейтінга та Самутіна.

Само собою розуміється, що сьогоднішній підхід до образу Кармалюка відрізняється від підходу легенди. В картині Кармалюк змальовується, як певне узагальнення боротьби українського селянства наприкінці XVIII віку з політичним та соціальним гнітом, що, в цьому випадкові, втілювався в польських планах.

Картина переносить стару легенду іноді в наші дні.

Проте, щоб зберегти сюжетну неперервність, це робиться виключно в передмові та післяслові. Образ самого Кармалюка трактується не в пляні

лубочного красуня. Тут настановлення взято на силу його духа та вплив на селян.

Ставлячи цей фільм, ми виходимо з віддаленості цієї доби і деякого протиставлення її до наших днів.

Всі павільйони фільмуються на Одеській кіно-фабриці ВУФКУ. Вся натура фільмуватиметься в головних павільйонах Київської кіно-фабрики ВУФКУ. Сценарій Уейтінга та Самутіна, режисер Лопатинський, оператор Калюжний, художник Симашкевич. В ролі Кармалюка фільмується артист Шагайда. В ролі пані Розалії — арт. Ровинська, отамана — Пігулович. Казимира — Подорожний. Вся операторська робота провадиться в стилі старого гобелена.

## Режисер О. Рошаль про фільм „Мрійник“.

Почав на Одеській кіно-фабриці ВУФКУ ставити фільм „Мрійник“ (назва умовна) за сценарієм Строевої. Режисер Рошаль, оператор Бельський, художник Шпінель. В головній ролі юнака-мрійника знімається артист Московського державного єврейського театру Зускін.

Фільм побудовано на виявленні життєвого шляху людини з містечка, що зростає до комуністичного інтернаціонального розуміння шляхів класи та націй. Від обмеженості єврейського націоналістичного розуміння світу, викликаного всім побутовим укладом його молодості і життям в глухому містечкові, через війну, через революційну стихію, і, нарешті, по організованому революційному шляху



приходить він до цього розуміння. Цей юнак — один з багатьох. Він подібний до тисяч, десятків тисяч людей, що пройшли через такеж горно, і тому поруч із ростом його класової свідомості в картині викриваються ті складні зміни і зрушення, що виникли через загострення класової боротьби, і що вони звичайне єврейське містечко призвели до сучасної міцної сільсько-господарської колонії, а великі кадри кинули в тяжку індустрію.

Формально картина буде являти собою ланцюг сконцентрованих динамічних епізодів, з завданням до краю наповнити не тільки кожний епізод, але й кожний кадр синтезованим змістом, не порушуючи, проте, правдивих побутових образів, взаємин та деталей. Проте фільм побутовим, вірніше побутовістським „з єврейського життя“ не буде.

Сценарій фільму в процесі роботи не раз зачитувався в єврейських громадських колах Харкова і дістав позитивні відзиви від робітників Госета, преси, Озета, Гезкульту, Наросвіти тощо.

„Мрійник“ буде перший звуковий фільм Одеської кінофабрики ВУФКУ. В справі музики провадиться переговори з композитором Крейном, Мільнером та Комнером.

## Режисер А. Кордюм про свою роботу.

Пороги Дніпрові — свідки тисячоліть, доживають останні свої дні.

Через рік вони вкриються Дніпровими хвилями. Клекіт, що чути навколо на десятки кілометрів, усухне. Тихою водою, що заховає навіки пороги, підуть пароплави. А ще за рік біля Хортиці, не менш славної ніж сами пороги, виросте електропалац, що своїми залізобетоновими грудьми перереже шлях Дніпрові, пустить його води в турбіни та дасть соціалістичному будівництву нові сотні тисяч кінських сил електроенергії.

Отже мені доручено було зафільмувати востаннє сиві пороги. Фільм „Вітер з порогів“, що я його оце закінчив, на жаль, цілком не охопив цієї колосальної теми. Причин для цього багато. Але пороги з лопманами, що їх теж не минула соціальна боротьба, зафільмовано

Тяжкі умови, в яких довелося фільмувати пороги, — колектив подолав. Надто важко було працювати на Ненаситецькому. Пінястий Ненаситець наче лютував з того, що його шурумлюють кінозйомщики“. Фільмували водночас трьома апаратами.

Крім „Вітру з порогів“ я зі колективом зняв повнометражний культурфільм „Дніпро в бетоні“. Цей фільм малює сучасний стан Дніпровського будівництва та його перспективи. З лишків монтажного матеріалу оцих двох фільмів, за замовленням Дніпробудівському Робіткому, я змонтував короткометражку „За порогами“, що оце демонструється ударними бригадами Дніпробуду, які виїхали по Україні для популяризації Дніпровського будівництва.

Тепер працюю з письменником Качурою над сценарієм, що малює сучасну класову боротьбу на селі.



# ЛИСТИ З ГОЛІВУДУ

Великий Німий іде в Америці остаточно до архіву і стає історією вчорашнього дня. Всі ател'е та кіностудії в Голівуді перебудовуються або вже перебудовані, щоб ставити в них „Talkies“ — розмовні фільми.

„Talkies“ з надзвичайною швидкістю поширилися по всій Америці, переможно витіснивши німий фільм. В Пазадені—невеликому місті курорті коло Голівуду, є сім кінотеатрів, і всі звукові. Не анекдот, а дійсність—глухому мешканцеві цього міста, що досі мирно втішався з німих фільмів, доводиться тепер їздити, щоб мати цю втіху, аж до Лос-Анжелосу, що на його околицях зберіглася ще якась двійка німих кінотеатрів.

В зв'язку з отакою зміною кінематографічної техніки змінилися і вимоги, що ставляться тепер до кіноакторів. Окрім всіх, ще й раніш потрібних „талентів“, кіноактор мусить мати тепер і гарний, гнучкий голос. Трюк підміни голосів, коли звук записується на грамофонну платівку, не вдався. Говорити мусить той же актор, що грає в фільмові. Отже, якщо актор розмовляє англійською мовою, а картину треба випустити і на еспанський мові (для південно-американських республік), то картину цю фільмують двічі, випускаючи в потрібних ролях різних акторів. Від актора вимагається ще, щоб він міг співати і танцювати під музику, бо в фільм вставляється багато номерів співу й балету. Великий відсоток розмовних фільмів скидається тепер на музичні комедії та оперети.



Долорес дель-Ріо



Лупе Велец

Складна справа виникла тепер, коли прийшло звукове кіно,— це справа оформлення літературного тексту. Коли йшло лише за написи до німого фільма, тоді всі турботи полягали в тому, щоб написи підкреслювали, робили більш рел'єфними той чи інший момент дії, але тепер зробити добрий звуковий фільм—це мало не те саме, що написати добру театральну п'єсу. Американські кінофірми законтрактовують на довший час популярних американських письменників та композиторів. Деякі з директорів повертаються до старих, випробованих корифеїв літератури. Фірма „Об'єднаних артистів“ поставила нещодавно фільм „Приборкана гоструха“ за Шекспіром з Мері Пікфорд та Дугласом Фербенксом в головних ролях.

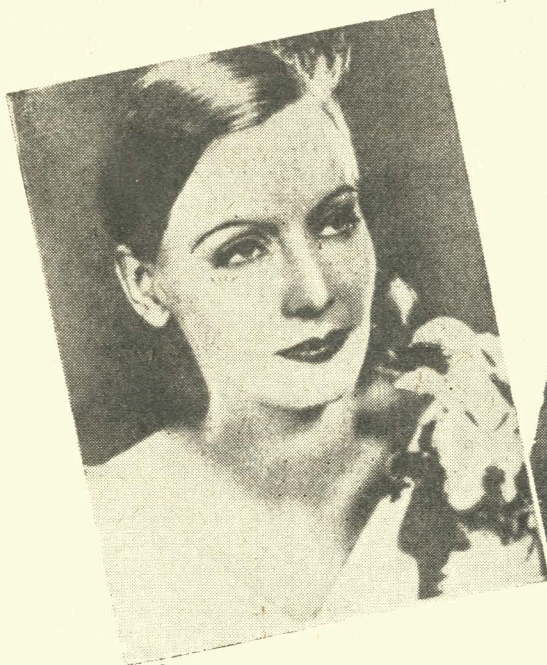
Є. Кременецька.

## ДВІЙНИКИ

Буває так, що фільмування підходить уже до доброго кінця, учасників складного і запутаного фільму возили мало не по всіх частинах світу, знімали у всіх костюмах, і раптом,— жах! — „зоря“ захворіла, зламала собі ногу тощо. Проте американці виходять і з такого начебто безвихідного стану. Випуск призначається на певний термін і саме тоді фільм виходить в прокат, немов з „зорею“ жодного нещастя не трапилося. Справа в тому, що директора навчив гіркий досвід ще до початку фільмування підшукувати артистку, обличчям і поведінкою якнайбільше схожу до „зорі“, і законтрактувати її „про запас“. За допомогою зачіски та гриму артистка стає цілковитим двійником „зорі“ і, як трапиться нещастя, готова виступити замість неї.

Подібність типів, обличчя та поведінки часто висуває вчорашніх статистів на перші ролі, і вони стають серйозними конкурентами тих самих „зірок“, що їх вони нещодавно копіювали. Так висулася мексиканка Лупе Велец, що імітувала американську кіно-зорю—Долорес дель Ріо. Так потрапила до „зірок“ Бригіта Гельм, що дуже скидається на відому „зорю“ Грету Гарбо. Двійників мають не тільки кіноартистки, та й кіноактори. У Чарлі Чапліна є двійник, який імітує його так добре, що багато маленьких провінційних театрів, котрі не мають можливості платити за дорогої Чаплінівські фільми, з спокійним сумлінням випускають під ім'ям Чаплінівських фільмів картини його двійника.

К. Олівський.



Грета Гарбо



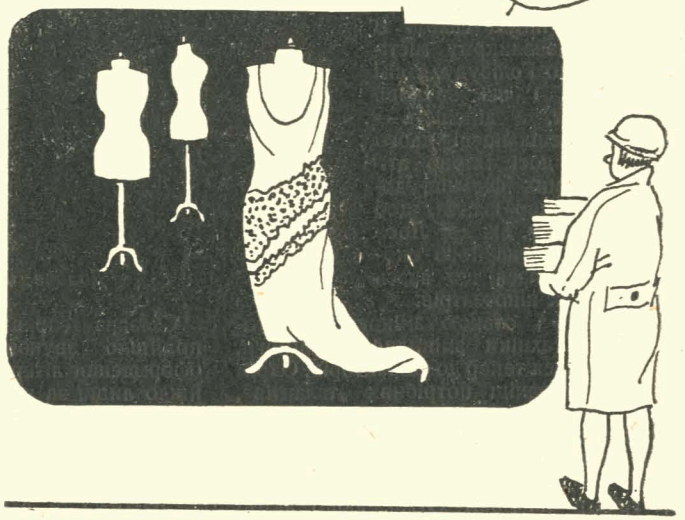
Бригіта Гельм

# ПРО КІНО-НАПРЯМКИ

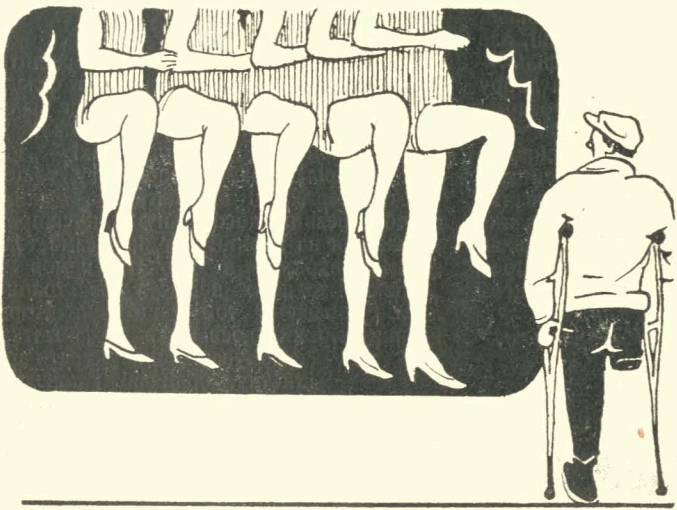


Вірити в щасливу країну ледаців не обов'язково. Проте така країна існує в казках. Тамтешні будинки будують з коржиків та цукерків, на гіллі висять французькі булки, вже засмажені поросята бігають по вулицях з ножом та виделкою у спинках, а по водогонах тече тепле вино.

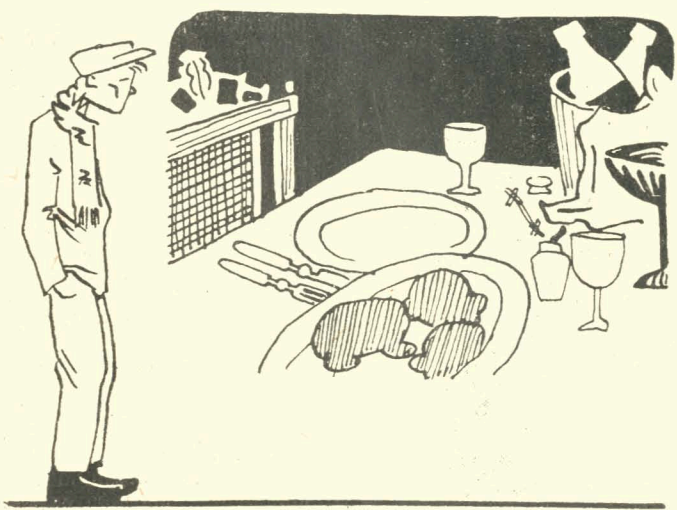
Казкову країну відділяють від інших держав гірські масиви з солодкої манної каші. Треба тільки виїсти тунель в кіло-



Дівчині з цукерні—бальна сукня



Кульгавому—дансінг'



Голодному—рябчики

метр завдовжки, й кожен без віз та пашпортів потрапить до країни неробів.

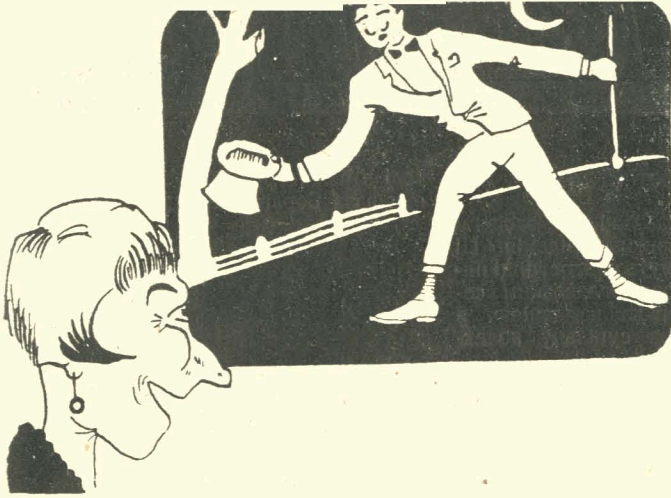
Але споживачеві буржуазного кіна не треба навіть їсти й манної каші. Він потрапляє до казкової держави з квитком кінематографа.

Кожному призначається те, чого йому бракує. Дівчині з цукерні—бальна сукня, кульгавому—дансінг, голодному—рябчики, потворі—елегантний наречений, кволому—перемога над борцями всього світу, переможеному—спогяди про дні могутності.

Німецькі фільми 1919—1924 р.р., коли лише жменька німців могла собі дозволити свої святкові баумкухени або феферкухени, тільки те й показують, що парадні обіди та вечери. Забувши про кохання й злочини, герої якоїсь „Мрії кохання“ тільки те й роблять, що їдять тістечка, або, скориставшись з перерви між залицяннями та біржою, п'ють чай та їдуть до ресторана.

Людина, що все життя боялася води, стає чемпіоном водного спорту („Володар морів“). Його варіант—невмілий шофер або літун приходить до старту перший або ж перемагає ворогів підчас гри у повітряного м'яча („Автомобіль ч. 13“, „Хочу бути літуном“). Маленька людина викриває злочини, б'ється з поліцією й завойовує симпатії начальства. Він легко перемагає, починаючи з перемоги над злом світу з великої літери і кінчаючи перемогою над розкладкою оплати за комунальні послуги. Перемога дістається йому без жодних зусиль. Основа його щастя—випадок. Монті Бенксу просто на голову подає підкова—марка паперової фірми. Марка ця допомагає йому з'ясувати складну справу з заповітом („Підкова щастя“). Повітряні кульки шугають просто о кабіни його літака („Хочу бути літуном“). Глядача не примушують згадувати про заробіток. Невідомо, з чого жиють ці багатії—вони лише їздять до театру, ревноють та вечеряють. („Ревнощі“).

По вулицях Берліну ще пересувались люди на милицях, дерев'яшках та возиках, але в кіні показують здорових та гарних героїв—Зігфрідів, корсарів—стародавніх німців. Та на зміну валькіріям і героям саб, на зміну російським дебелим емігранткам прийшли тендітні підлітки. Почалося з Грети Гарбо. Виявилось, що перемога кволомо над сильним значно цінніша від перемоги сильного над долею. Така ж і Грета Мосгайм. Перший коханець не має вже м'язів готів та гунів. Тендітна дівчинка зовсім не знає життя. Вона чистить черевики старшої сестри і подає сніданок батькові.



Потвори—елегантний наречений

Вона зустрічає такого ж тендитного скрипача. Доля примушує героїню покохати музику й загинути. Але вона перемагає долю. Перемога Давида над Голятом—дуже стара, але популярна історія („Пробудження жінки“).

Як сурогат гарного життя, народжується салонна драма про людей, що цілючись, бояться зім'яти свій шовковий одяг.

Так народжується американська комедія, де начальство нічого не варте, суддя—йолоп, юстиція—кам'яна дура („Підкова шастя“), поліцей—недотепа, а обиватель—спритний хлопець, полковник—бездара, а новобранець—талантовита людина.

„Дружина статс-секретаря“, „Мораль“, „Шість дівчат шукають притулку“—теж задоводена (лише на екрані) нудьга німецького бюргера за старим.

Фільм про доброго короля Дагобера—про німецького провінціального князька в гусарській формі, бравого парубійка та могутнього володаря, бо він раз-по-раз рятує своїх гарненьких підданих.

Коли до майбутніх ПАСШ прибули англійські колоністи, вони не знали правил етикету. Жінка коштувала 100 хунтів тютюну. Поводилися з нею далеко не по-лицарському. Вони не вміли також поводитися коло столу й їли руками.

Звідси пішли європейські анекдоти про невихованих (поки вони бідні) або ексцентричних (коли вони стали мільйонерами) американців. Звідси улюблені американські фільми про героїв та героїнь, що не вміють поводитися з виделкою („Розіта“), Це помста дрібної буржуазії, що залишила Англію її лордам.

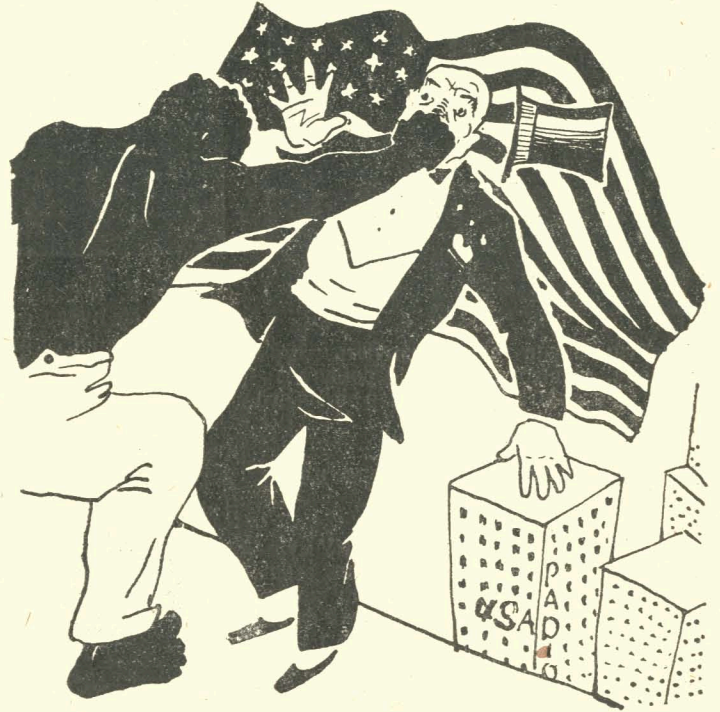
Не дурно в американських фільмах аристократ—або ледащо, або злочинець. Він підроблює заповіт і бізнесмен більше вірить колишньому каторжнику, ніж йому („Я детектив“).

У конвея Тірля, який грає людину, що сама зробила свою долю,—нема родословної. Він б'є аристократів по зубах і вони відповідають йому тим же. Тірль хоче затримати службове

місце за собою, для цього він мусить виступити на засіданні. Але він спізнюється на потяг через героїню. Робітники обстоюють його. Йому дають паротяг. Але міст підпалений. (Підпалили мабуть аристократи). Тірль разом з паротягом падає з висоти 200 метрів. Паротяг розбитий, але Тірль лише злегка замастив обличчя. Він встигає вчасно і каже аристократам, що він не джентльмен, а тому йому нічого не варт впасти в безодню разом з локомотивом. ПАСШ святкують перемогу над перами Англії ще раз. („Без родословної“).

Забезпечивши собі місце, американський демократ боїться нерівного шлюбу не менш від європейця. Рибальці, що сподобався дівчині з коледжу, лише шторм допомагає влестити батьків („Раби океана“). Шофер нещасливий з багатійкою, а син капіталіста—з прачкою („Вічно чужі“).

В Німеччині дівчина з балету мусить стати жінкою слюсаря, а молодий композитор потрібний російській графіні („Мрія кохання“). Багатій, що їздить на лижах, одружується з своєю кузиною, а безробітний юнак—на дівчині з кабаре. („Експрес кохання“). Син буржуазних батьків, що покохав повію, мусить іти геть з батьківського дому („Зелений завулок“), а син домовласника насилу дістає батьківське благословіння на шлюб з дочкою крамаря („Пробудження жінки“).



Героїчний негр б'є американця

Наші напрямки—невеличення індивідуума, дрібної людини, а створення соціалістичної людини, що буде колектив та бореться за свій клас.

Перед кінематографією, в зв'язку з новим (нашим) ідеологічним завданням, виникають багаті можливості. Використовуємо ми їх не так часто. За те зафільмовано вже радянський мезальянс, що за його законами матрос одружується з батрачкою, а робітниця нещасна—з сином куркуля.

Інтелігент мусить робити помилки. Ідеологія, виявлена у вчинках, мусить бути замаскована й визначена лише вчинками. Матрос не повинен казати, що він одружується з батрачкою тому, що вона батрачка, і що інтелігент робить помилки, бо він інтелігент.

У нас же звичайно це кажуть, підкреслюючи те, що підкреслювати не треба, чому підкреслювання шкодить.

Часто-густо вчинки суперечать ідеології, що виявляється лише в написах. Абстрактний монтаж наприкінці картини з парадів на Червоній площі, частин машини та виробничих моментів („Каїн та артем“, почасти „Уламок імперії“) —справи не рятує.

Героїчний негр б'є американця, а для тріумфу американської ідеології показується монтаж із зоряних прапорів, Франклінів та Вашингтонів та найпопулярніших віл мільярдерів.

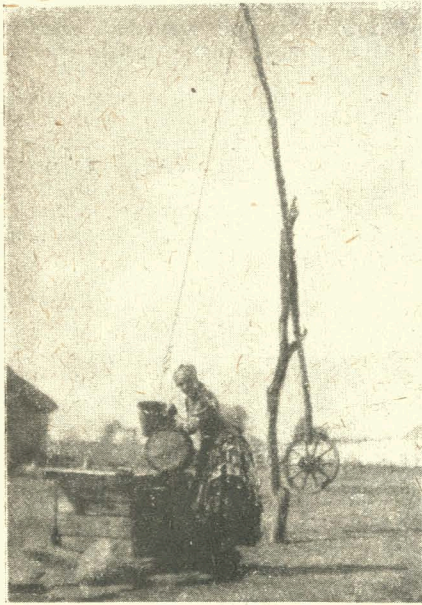
Таких американських картин ще нема.

Н. Ушаков



Тендитна дівчинка не знає життя. Вона чистить сестрині черевики...

19 На центральній фабриці Совкіна закінчується фільм „Тихий Дон“. Сценарій до фільму зроблено за романом М. Шолохова. Фільмують режисери Преображенська та Правов, оператори Фельдман та Епштейн. Головні ролі виконують артисти: Пужная, Цесарська, Максимова,



Кавригін, Биков тощо. Фільмують натуру на Дону, де відбувається дія роману.

На світліні подаємо кадр з цього фільму.

## Мультиплікаційний фільм для села.

На Київській кінофабриці ВУФКУ мультиплікаційна майстерня фабрики закінчила фільм „Посівна кампанія та колективізація“. У фільмі в гротесковій формі подано боротьбу павука-куркуля з трактором і багато інших яскравих моментів, що щільно переплетені з гаслами нашого сьгодні.



Яскравою ниткою через фільм проходить гасло: „перетворимо засівкампанію у генеральний наступ проти куркуля“.

Фільм робила мультигрупа, що складалася з молодих художників Київського Художнього Інституту на чолі з художником мультиплікатором Левандовським.

## Новий культурфільм ВУФКУ

В найближчі дні Одеська кіно-фабрика випускає культурфільм „Рибальство та рибництво на Україні“ за сценарієм проф. Загоровського. Ставить фільм режисер Я. М. Гелер, консультант проф. Загоровський та інж. Калабін. Знімає оператор Д. Ксендзовський.

Знімали фільм в районі Очакова, на острові Тендрей, в Маріуполі та на одеських берегах.

## „Машиново-кінська станція“.

На Київській кінофабриці до засівної кампанії знімається низка фільмів. Ці фільми висвітлюватимуть найгостріші питання, що стоять перед радянським селом в зв'язку з засівною кампанією, в зв'язку з боротьбою за суцільну колективізацію.

Фото, що ми його подаємо, показує момент знімання в павільйоні Київської кінофабрики одного з цих фільмів. Ре-



жисер В. Т. Заноза з оператором Содою знімає сцену до фільму „Машинова кінська станція“, що покаже правильне використання колективізованої кінської сили.

## „Вітер в обличчя“.

Комсомольська бригада Ленінградської кінофабрики Совкіна закінчила ставити



фільм „Вітер в обличчя“. Тема фільму — боротьба комсомольця з старими родинними традиціями, боротьба за комуну. Сценарій до фільму написав Беркін. Режисери—Зархі та Хейрі, оператор Каплан. В головних ролях Олег Шаков та Зоя Глейзарова. Фільм знімався в порядку соцзмагання.

Подаємо кадр з цього фільму.

## Останні числа Америки.

Протягом 1929 року в Америці випро-дуковано 225 німих, 335 тонових фільмів. Кінотеатри Америки одвідали у 1929 році понад 120.000.000 глядачів. Можна фігурально сказати, що в кіні перебувало все населення Сполучених Штатів, що складає понад 119.000.000 осіб.

## „Контрасти великого міста“.

До Москви повернулись з Європи експедиція центральної фабрики Совкіна на

чолі з режисером Єрофеевим. Експедиція відвідала Берлін, Гамбург, Дортмунд та



Ессен. Зафільмовано найхарактерніші риси життя та побуту європейських великих центрів для великого документального фільму „Контрасти великого міста“

На світліні кадр з цього фільму.

## Й. Івенс у Києві.

24-го лютого 1930 року Київську кінофабрику відвідав молодий голландський режисер Морис Івенс, що на своїй бать-



ківщині є піонером того напрямку в кіні, яке в нас провадять кіноки — Вертов Кауфман.

Йоріс Івенс привіз з собою низку своїх робіт, неігрових фільмів, які були показані робітникам фабрики.

З цих фільмів усі присутні визначили, особливо фільм „Міст“ — індустріальна тема, „Кришталі“ — мікрокінознімання, „Дош“ — фільм настрою.

З Києва Й. Івенс має їхати на Дніпрельстан.

На нашій фоті — Йоріс Івенс під час монтажу своїх фільмів.

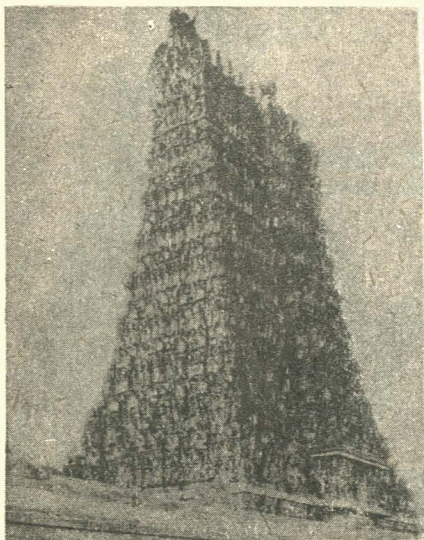
## Тонфільм Франції.

27-го січня відбулася в Парижі прилюдна демонстрація нової тонової апаратури „Ідеал Сонор“, виробу французької фірми „Гомон“. Випробування дало прекрасні наслідки. Тепер Франція матиме змогу протиставити американському та німецькому дозовові — власне виробництво тонфільмової апаратури. Факт — невтішний для обох конкурентів.



## „Чудеса Азії“.

Німецька експедиція на чолі з д-ром Мартином Гюрліманом зазняла культур-фільм „Чудеса Азії“ про природу й істо-



рію цього континенту та про побут його народів.

Подаємо тут кадр з того фільму: старовинна башта в Мадурі (Азія).

## Дві експедиційні фільми.

Наприкінці лютого з Цюриху вирушила, під керівництвом відомого альпініста й геолога Гюнтера, кіноекспедиція на Гімалайські гори, щоб дослідити вершину гори Кангшенгонга (8580 метрів над морським рівнем), куди ще не ступала нога людини. В цій експедиції беруть участь найвидатніші альпіністи Швейцарії, Англії та Німеччини.

Д-р Кайзер з Парижу поїхав у ловгу мандрівку до країни Того в серці Африки, щоб вивчити там побут рештків дикунських племен. Експедиція вирушить з Марокко. Досліди буде зафільмовано.

## „Ромео та Джул'ета“ для дітей.



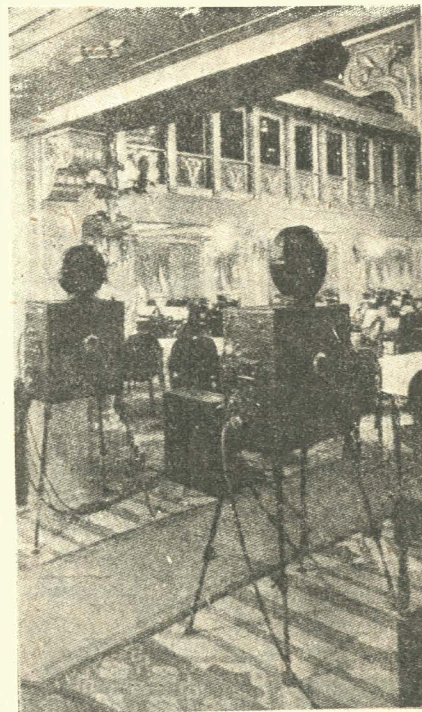
Американський кіноактор дитина Мікі Мек-Гайр користується тепер з великого поспіху у фільмі „Ромео та Джул'ета“, де всі ролі виконують діти. Джул'ету грає маленька Муриночка, а Мікі — самого Ромео. Інша річ — чи потрібний дітям той фільм.

## Сіямський балет.

У німецькому фільмі „Чудеса Азії“ буде уперше зафільмовано королівський сіямський балет, що складається виключно з принців та принцес королівської крові. До цього часу цей балет брав виключно участь в таємних релігійних містеріях і це видовисько становило виключну привілею сіямських достойників. „Простий народ“ не міг його бачити. Та непереможна сила доляру, як видно, впливає й на „святобливі“ душі сіямських коронованих дармоїдів.

## Кіно-музей в Лондоні

Радянські фльмари С. Айзенштейн, Александров та Е. Тісе, що представляли Радсоюз на міжнародному конгресі лівої кінематографії, який відбувся в Ля Сораз, коло Лозанни з наказу швейцарської влади, мусіли вїхати після кількох публічних переглядів з поясненнями до картин «Панцерник Потьомкин», «Жовтень» та «Старей Нове». На думку швейцарської поліції пояснення «загрожували існуванню Швейцарії».



паропляві для демонстрування тонових фільмів підчас рейсу.

## Механізм фільму.



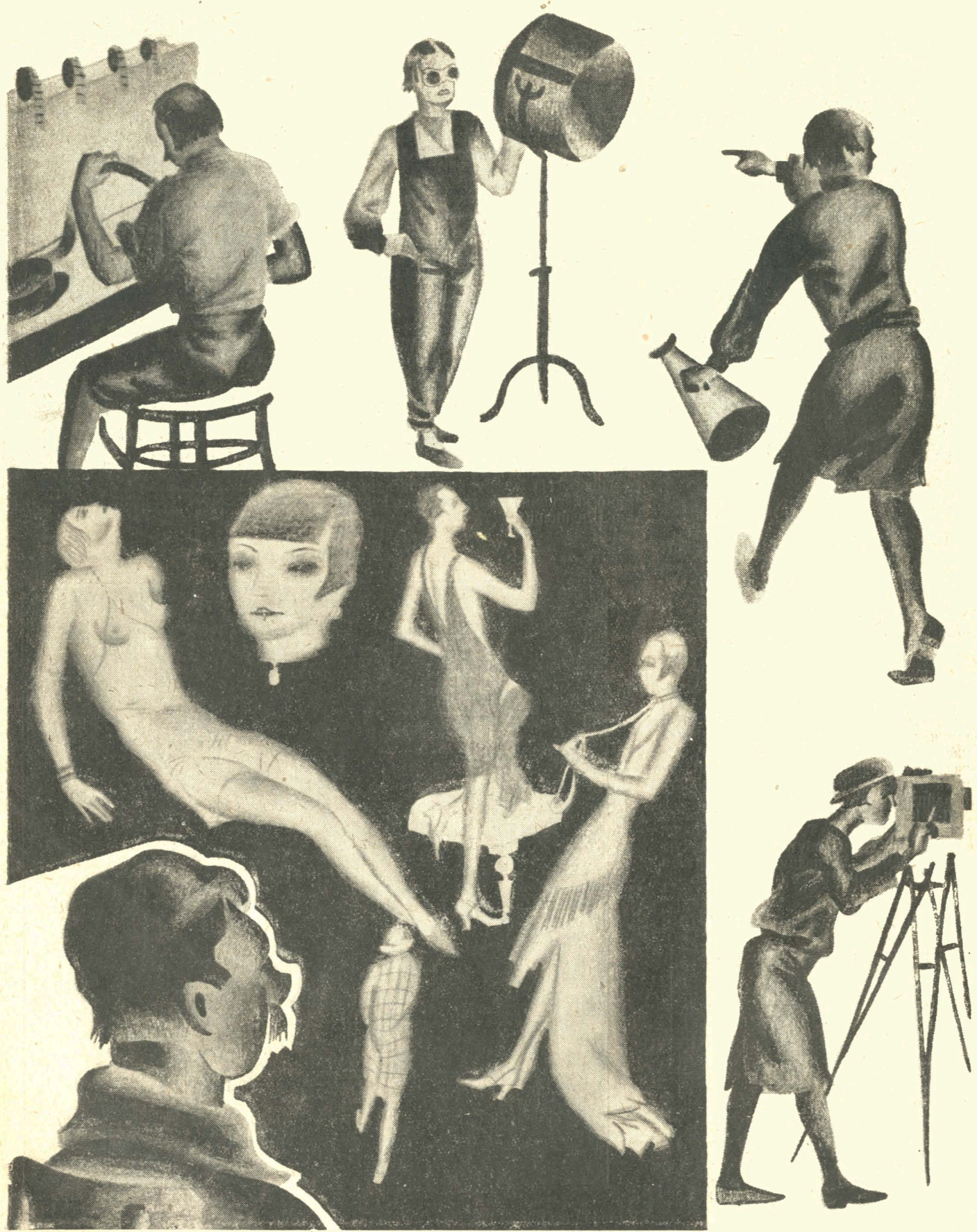
Виробництво кітфільмів в Америці є насамперед технічне виробництво. Фільми тут продукують масово, за добре раціоналізованим штапом. От бачимо на світлі повний обіг народження кінофільму по всіх етапах: 1) обговорювання сценарія, 2) підбір типоажу, 3) випробування акторів, 4) виготовлення залізного сценарія, 5) консультація, 6) будують деко-

рації, 7) готують реквізит, 8) освітлюють ател'є, 9) знимають та монтують, 10) крам до продажу.

Як на наш погляд, то бракує громадської думки. Але тут про це не дбають. Фільм у капіталістичній країні має не зворушувати, не виховувати, а лише розважати.

10

Як обиватель уявляє собі жінку в кіні...



...й що вона насправді в нас там робить.

**ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ!  
ПОШИРЮЙТЕ!  
ВИМАГАЙТЕ!**

**ВИДАВНИЦТВО  
УКРТЕАКІНОВИДАВ.**

Київ, бульвар Т. Шевченка 12, Тел. 4-81.

**„КІНО“** — На 1 р.—57 премій 3 крб. 20 к.  
2 рази на міс. „ 1/2 р.—26 „ 1 „ 70 „  
— „ 3 міс. . . . . — „ 85 „

**РОЗСТРОЧКА** річним передплатникам  
при передплаті . . . 2 крб. 20 коп.

**„КІНО ГАЗЕТА“** виходить декадами.  
На 1 р.—20 премій 1 крб. 20 коп.  
„ 1/2 р. . . . . — 60 „

**„РАДЯНСЬКЕ МИСТЕЦТВО“** виходить  
декадами.  
На 1 р.—25 премій 6 крб.  
„ 1/2 р.— . . . . . 3 „ 20 коп.  
„ 3 м.— . . . . . 1 „ 65 „

**РОЗСТРОЧКА** річним передплатникам  
при передплаті . . . . . 2 крб.  
1-го березня . . . . . 2 „  
1-го травня . . . . . 2 „

Передплату приймають уповноважені Укртеакіновидаву, всі кіоски в кінотеатрах, газетне бюро НКПТ, Контрагентство друку, ДВУ та Книгоспілка.

**ПРЕМІЇ, ЯКІ ОДЕРЖУЮТЬ ПЕРЕДПЛАТНИКИ:**

**„КІНО“**—6 книг, 25 худ. лист., 26 лібрет.

**„РАДЯНСЬКЕ МИСТЕЦТВО“**—10 оперових та драмат. лібрет, 15 худ. листів.

**„КІНО ГАЗЕТА“** 2 книжки про кіно й театр, 9 худ. листів., 9 лібрет.

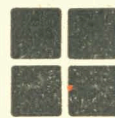
**ВИХОДЯТЬ В ПРОКАТ ФІЛЬМИ**

**ВИРОБНИЦТВА В У Ф К У**

**„5 НАРЕЧЕНИХ“**

Режисер О. А. Соловйов

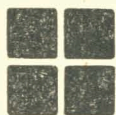
Оператор А. Кюн



**„ВІТЕР З ПОРОГІВ“**

Режисер А. Кордюм

Оператор Й. Рона



■ НА КИЇВСЬКІЙ ■  
■ КІНО-ФАБРИЦІ ■  
**ЗАКІНЧЕНО ВЕЛИЧЕЗНИЙ**  
**ЕПОХАЛЬНИЙ ФІЛЬМ**

**„ЗЕМЛЯ“**

Режисер Олександр Довженко

Оператор Д. Демущкий